

Notat

Orientering til TMU om Teknik- og Miljøforvaltningens nuværende og planlagte fremtidige indsatser i og omkring Københavns Indre Søer

06-10-2025

Sagsnummer I F2
2025 - 20118

Dokumentnummer i F2
220077

Sagsnummer eDoc
2025-0299739

Resume

Dette notat orienterer om indsatser og tiltag for at forbedre tilstanden og renholdet i og omkring Københavns Indre Søer, der er igangsat eller er planlagt i Teknik- og Miljøforvaltningen. Tiltagene går blandt andet på sikring af vandmiljøet, genopretning af grødeskæring, forbedring af søkanter, og bedre renhold via eksempelvis fuglesikrede skraldespande. Forvaltningen vil snarest opstille bystandere ved søerne med beskrivelse af tiltagene.

Sagsfremstilling

Notatet giver en oversigt over Teknik- og Miljøforvaltningens indsatser i og omkring Københavns Indre Søer.

Teknik- og Miljøforvaltningen vil i uge 41-42 opstille bystandere ved søerne med kommunikation om forvaltningens forskellige tiltag (bilag 1). Kommunikationen er målrettet søens brugere, ligesom der er udarbejdet en hjemmeside der beskriver tiltagene (kk.dk/søerne).

Grødeskæring

Siden 2009 har Teknik- og Miljøforvaltningen skåret grøden i de tre nordligste søer: Peblinge Sø, Sortedams Sø Syd og Sortedams Sø Nord. Grøden er vandplanter, som vokser på søbunden. Formålet med grødeskæringen er at fjerne næringsstoffer, som har ophobet sig på bunden af søerne og er med til at forurene vandet. Grødeskæringen foregår fra en båd, der skærer planterne over søbunden. Plantematerialet fjernes, køres bort og omdannes til biogas eller anvendes som gødning på marker. Samlet anslås det, at der er fjernet omkring 6 tons fosfor fra søerne siden grødeskæringen startede.

I august 2023 påsejlede grødeskæringsbåden et højspændingskabel i Sortedams Sø Syd. Kablet ligger både i Sortedams Sø Syd og Sortedams Sø Nord. Af sikkerhedsmæssige årsager blev grødeskæringen i de to søer indstillet. Forvaltningen arbejder sammen med grødeskærings-entreprenøren og ledningsejeren på at finde en løsning, hvor grødeskæringen kan genoptages på en sikkerhedsmæssig forsvarlig måde. Herunder om og hvornår det evt. vil være muligt helt at fjerne kablerne

Rådhussekretariatet
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009809452

fra søen. Situationen er pt. uafklaret, og det er for nuværende ikke muligt at give en tidshorisont for, hvornår grødeskæringen kan genoptages, dog arbejder forvaltningen intensivt på at finde en løsning hurtigst muligt.

Som kompensation for den manglende grødeskæring i de to Sortedams søer skæres der ekstra grøde i Peblinge Sø. Eftersom de tre søer er forbundet, vurderes det at have en vis kompenserende effekt ift. fjernelsen af fosfor, dog vil man opleve flere vandplanter i Sortedams Sø end sædvanligt.

Sikring af vandstanden i søerne

Vandet i De Indre Søer kommer fra Utterslev Mose og Emdrup Sø. Alt vandet bliver rensat i et fosforfældningsanlæg, før det aktivt pumpes til søerne. Det sker for at sikre, at vandet er tilstrækkeligt rent til at understøtte god økologisk tilstand i søerne.

I forbindelse med den daglige drift af ferskvandssystemet arbejder forvaltningen løbende med at optimere styring og tilbageholdelse af vandet for at sikre vandstanden i søerne. På budget 2024 blev der afsat midler til vedligeholdelse og opgraderinger af systemet, som generelt er med til at sikre en større driftssikkerhed. Tiltaget indeholder en række forskellige delelementer som gennemføres løbende i årene 2024-2027.

Tilførsel af mere vand til søerne

På budget 2024 blev der afsat midler til etablering af et nyt afløb fra Emdrup Sø til Lygte Å. Det nye afløb vil betyde, at det er muligt at rense og sende vand til De Indre Søer i en større del af året, end det er tilfældet nu. Der er tale om vand, som ellers ville blive afledt til kloak, fordi det med den nuværende konstruktion ikke er muligt at rense det og sende det til søerne.

Projektet vurderes at bidrage med ca. 220.000 m³ ekstra vand til søerne om året. Hvilket er en væsentlig forøgelse, da der i dag ledes der omkring 500.000 – 1.000.000 m³ vand til søerne årligt afhængigt af, hvor meget det regner det pågældende år. Tiltaget er med til at muliggøre en kommende åbning af de rørlagte vandløb Lygte Å og Ladegårds Å og vil generelt øge forsyningssikkerheden af vand til søerne og mindske risikoen for perioder med lav vandstand. Det nye afløb forventes at være i drift ultimo 2026.

Nyt afløb fra Sortedams Sø

På budget 2024 blev der afsat midler til at omlægge det eksisterende afløb fra De Indre Søer. I dag er afløbet placeret i den sydligste ende af Sortedams Sø nord, tæt på indløbet til søen. Det betyder, at den nordligste sø op mod Østerbrogade generelt har en lavere vandudskiftning end de øvrige søer. En flytning af afløbet og bedre cirkulation af vandstrømmen igennem søen forventes at få en positiv effekt på mængden af alger.

I øjeblikket bliver der arbejdet på en nærmere analyse af, hvordan afløbet skal konstrueres for at få den bedste effekt. De foreløbige resultater peger imidlertid på, at de stærkstrømskabler, som ligger på bunden af søen, kan udgøre en hindring for gennemførelse af den påtænkte løsning. Projektet afventer derfor en afklaring ift. en mulig flytning af kablerne (de samme kabler som hindrer grødeskæringen, jf. nedenfor).

Fosforfjernelse i Sortedams Sø

Ved Damhussøen bliver der i øjeblikket gennemført tests af fosforfjernelse med bioelektroder. Det forventes, at der kan etableres fuldskalarensning af vandet til Damhussøen i 2026. Forvaltningen foretager indledende undersøgelser i Sortedams Sø med henblik på at afklare, om der er de rette forhold til stede til at understøtte en lignende løsning i De Indre Søer. Bioelektroderne ville kunne forbedre forholdene i den nordlige ende af Sortedams Sø ved Østerbro ved at reducere fosforfrigivelse fra søens sediment. Det er pt. ikke afklaret om tiltaget vil kræve budgetmidler.

Genopretning af søkanterne

I Budget 2022 og Budget 2026 blev der afsat midler til genopretning samt punktvis forbedringer af søkanterne ved De Indre Søer. Forvaltningen har gennemført genopretningen af søkanten langs Kampmannsgade og er fortsat i gang med at genoprette de resterende søkanter. Ved Østerbrogade er projektet blevet forsinket pga. uforudsete forhold vedrørende de vandførende lag i undergrunden og forventes nu at stå færdigt i marts 2026. De resterende søkanter forventes færdige i december 2029.

Forvaltningen har i forbindelse med arbejdet brug for midlertidigt at tørlægge søkanterne for at gennemføre den nødvendige genopretning.

Mulighed for renseanlæg

Forvaltningen er i dialog med HOFOR omkring finansiering af et renseanlæg i Grøndalsparken i forbindelse med det planlagte skybrudsprojekt. Resultatet forventes at blive afrapporteret politisk primo 2026. Bliver renseanlægget finansieret, vil det kunne udlede rensat regnvand, der vil kunne øge tilledningen af rent vand til De Indre Søer. Der vil kun kunne afledes vand til søerne efter regnvejr.

Nye fuglesikrede skraldespandslåg

En del af det affald, som i dag lægger på jorden omkring skraldespandene, er genereret af fugle, som piller affaldet op af de åbne spande. PKR får i løbet af det sene efterår monteret 50 fuglesikrede låg på eksisterende affaldsspande ved De Indre Søer med henblik på at teste løsningen. Tidligere test viser, at de nye låg vil begrænse fuglenes mulighed for at sprede affaldet, og derved vil området fremstå mere rent.

Fjernelse af invasiv beplantning ifm. renovering af søkant

Renoveringen af søkanten ved Sankt Jørgens Sø/Kampmannsgade har

som en positiv sidegevinst givet forvaltningen mulighed for at fjerne en større bestand af japansk pileurt. Pileurten er invasiv i den danske natur. Renoveringen af søkanten og fjernelsen af pileurten har efterladt et større område med bar jord, hvilket har givet mulighed for at udså en sammensat græsblanding med bl.a. indsamlede frø fra Utterslev Mose. Dette er en værdifuld mulighed for at hæve biodiversiteten ved Sankt Jørgens Sø. Det tilsåede område vil være afspærret frem til november for at give frøene mulighed for at spire og etablere sig.

Ekstra bevilling til renhold i og omkring søerne

Med Budget 2025 blev der afsat 0,2 mio.kr årligt til at videreføre den ekstra renholdelsesindsats til opsamling af organisk og menneskeskabt materiale i 2025-2028. Udover den daglige tømning af affaldskurvene, betyder den ekstra indsats at, kurvene omkring de to Sortedamssøer tømmes en ekstra gang dagligt. Der fjernes også affald manuelt langs søkanterne hver 14. dag, og der er afsat midler til at fjerne op til ti vognlæs grøde sammenblandet med affald årligt, når dette samler sig i søernes hjørner.

Lena Kongsbach
Vicedirektør

Peter Højer
Vicedirektør

Rikke Skovbølling Brandt
Vicedirektør

Nyt liv til søerne

Det skal være en god oplevelse at gå, løbe eller cykle rundt om søerne. Derfor arbejder vi løbende på at holde søerne og stierne i god stand. Følgende indsatser er blandt dem, der er - eller bliver - sat i søen:

Vi beskærer vandplanterne

I øjeblikket beskærer vi ekstra mange vandplanter i Peblinge Sø, da vi ikke kan beskære i Sortedams Sø pga. et løst el-kabel på bunden. Den ekstra beskæring er med til at begrænse mængden af næringsstoffer og forbedre vandmiljøet i begge søer, da de er forbundne. Vi arbejder på en løsning, så vi igen kan beskære vandplanterne i Sortedams Sø.

Vi renoverer søkanterne

Søkanterne er snart 100 år gamle og er blevet stærkt nedbrudte med årene. Vi bygger derfor nye søkanter, der etableres i samme linje som de nuværende. Renoveringen bliver pt. udført ved Sankt Jørgens Sø langs Kampmannsgade og ved Sortedams Sø langs Østerbrogade. Byggepladsen ved Sortedams Sø gør, at vi ikke kan fjerne alger fra overfladen i det område i øjeblikket.

Vi sikrer skraldespandene mod fugle

Meget af det affald, man ser omkring søerne, skyldes fugle, som har været på rov i skraldespandene. Vi har udviklet et nyt låg, som forhindrer fuglenes adgang til spandene. De nye låg bliver opsat på 50 af skraldespandene i 2025 og på yderligere 50 i 2026.

Vi skaber mere cirkulation i vandet

Vandet i søerne kommer fra Utterslev Mose og Emdrup Sø. Vi sørger for, at vandet er tilstrækkeligt rent, inden det ledes ud i søerne, og at det ikke stiger for meget. Vi arbejder i øjeblikket på at finde nye løsninger, der kan tilføre mere vand, forbedre vandcirkulationen og give renere vand i de kommende år.

kk.dk/søerne

